OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Asiantuntijalausunto

23.10.2023

Hallintovaliokunta
Eduskunta

Asiantuntijalausunto hallintovaliokunnalle (HE 47/2023 vp)

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin annettua lakia (430/2015, rahoituslaki) ja ortodoksisesta kirkosta annettua lakia (985/2006). Osana valtiontalouden sopeutustoimia mainituissa laeissa tarkoitetun rahoituksen ja määrärahan indeksikorotuksia esitetään rajoitettavan vuosina 2024–2027 yhdellä prosenttiyksiköllä. Esitys liittyy valtion vuoden 2024 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024.

Evankelis-luterilainen kirkko

Valtio myöntää edellä mainitun rahoituslain perusteella evankelis-luterilaiselle kirkolle rahoitusta hautaustoimen, väestökirjanpidon sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpidon tehtäviin. Kyse on kirkon tehtäväksi säädetyistä yhteiskunnallisista, lakisääteisistä tehtävistä. Rahoituslakia valmisteltaessa katsottiin, että valtion rahoituksen kohtuullinen osuus näiden tehtävien kokonaiskustannuksista olisi 80 prosenttia. Rahoituksen määräksi säädettiin tämän perusteella vuoden 2016 tasossa 114 miljoonaa euroa. Rahoituksen tasoa oli tarkoitus korottaa vuosittain kuluttajahintaindeksin muutosta vastaavasti.

Rahoituksen määrän kehittymiseen on vaikuttanut indeksikorotusten jäädytys vuosien 2017–2019 osalta osana valtiontalouden sopeutustoimia. Vuodesta 2020 alkaen määrärahaa on korotettu kuluttajahintaindeksin kehityksen mukaisesti, ja vuoden 2022 tasossa määräraha oli 118 856 000 euroa. Evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitukselta saadun tiedon mukaan rahoitus kattoi kyseisenä vuonna noin 74 % kirkon yhteiskunnallisten tehtävien kustannuksista. Suurimmat kustannukset aiheutuivat hautaustoimen tehtävistä.

Sekä hautaamiseen että väestökirjanpitoon liittyviä kustannuksia katetaan myös palveluista perittävillä maksuilla. Hautaamiseen liittyvien palvelujen maksuista päättävät seurakunnat tai seurakuntayhtymät. Virkatodistuksista perittävistä maksuista päättää kirkkohallitus. Hautaustoimen maksujen perusteiden tulee olla samat kaikille, joilla on oikeus tulla haudatuksi seurakunnan tai seurakuntayhtymän hautausmaalle.

Ortodoksinen kirkko

Valtion talousarvioon sisältyvä, ortodoksiselle kirkolle osoitettu määräraha on tarkoitettu käytettäväksi ortodoksisen kirkon toiminnasta aiheutuviin kohtuullisiin kustannuksiin. Määrärahan mitoituksen perusteena on ollut ennen ortodoksisesta kirkosta annetun lain voimaantuloa kirkollishallituksen, hiippakuntahallinnon ja ortodoksisen seminaarin ylläpidosta valtiolle aiheutuneiden menojen ja ortodoksisen kirkkokunnan seurakunnille ja laitoksille myönnettyjen valtionavustusten määrä sekä arvioitu kustannustason muutos. Myös ortodoksiselle kirkolle myönnettävän toiminta-avustuksen indeksikorotukset jäädytettiin vuosien 2017–2019 osalta osana valtiontalouden sopeutustoimia.

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Opetus- ja kulttuuriministeriö				
PL 29 00023 Valtioneuvosto	Meritullinkatu 10 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 135 9335 +358 9 135 9335	kirjaamo.okm@gov.fi

Evankelis-luterilaisen kirkon valtionrahoitus, toteuma ja ennuste
Momentti 29.01.52

Vuosi	Kuluttaja-hinta-indeksi	Määräraha ilman indeksijarrua (1 000 euroa)	Määräraha 1 %:n indeksijarrulla (1 000 euroa)	Erotus (1 000 euroa)
2016	-	114 000 000		
2017	-	114 000 000		
2018	-	114 000 000		
2019	-	114 000 000		
2020	1,4	115 596 000		
2021	1,2	116 984 000		
2022	1,6	118 856 000		
2023	3,2	122 661 000		
2024	2,2	125 360 000	124 133 000	1 227 000
2025	1,7	127 491 000	125 002 000	2 489 000
2026	2	130 041 000	126 252 000	3 789 000
2027	2	132 642 000	127 515 000	5 127 000

Ortodoksisen kirkon valtionrahoitus, toteuma ja ennuste
Momentti 29.01.51.1

Vuosi	Kuluttaja-hinta-indeksi	Määräraha ilman indeksijarrua (euroa)	Määräraha 1 %:n indeksijarrulla (euroa)	Erotus (euroa)
2016	-	2 543 000		
2017	-	2 543 000		
2018	-	2 543 000		
2019	-	2 543 000		
2020	1,4	2 579 000		
2021	1,2	2 610 000		
2022	1,6	2 652 000		
2023	3,2	2 737 000		
2024	2,2	2 797 000	2 770 000	27 000
2025	1,7	2 845 000	2 789 000	56 000
2026	2	2 902 000	2 817 000	85 000
2027	2	2 960 000	2 845 000	115 000

Kulttuurihistoriallinen näkökulma

Kirkolliset rakennukset muodostavat merkittävän osan Suomen arvokkaasta rakennusperinnöstä, ja niiden ylläpidolla on suuri kansallinen, paikallinen ja yhteisöllinen merkitys. Seurakuntien ja seurakuntayhtymien rahoituspohja on supistunut kirkkoon kuuluvien henkilöiden määrän laskun myötä, ja samaan aikaan rakentamisen kustannukset ovat nousseet. Säädösvalmistelun yhteydessä on tunnistettu riski kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kirkollisten rakennusten korjausvelan kasvulle.

Kestävän julkisen talouden saavuttamiseksi ehdotettujen muutosten arvioidaan olevan oikeassa suhteessa niillä tavoiteltuihin päämääriin.

Hallitusneuvos Hanna Kiiskinen